Thesis Title Predictors of Eating Behaviors for Weight Control Among Overweight Early Adolescents

Author Ms. Temduang Choyhirun

Degree Doctor of Philosophy (Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Prakin Suchaxaya Chairperson

Associate Professor Dr. Ratanawadee Chontawan Member

Assistant Professor Dr. Seepan Kantawang Member

ABSTRACT

An obesity incidence in adolescents is a growing major public health concern. Being overweight is more likely to have life-long threatening health consequences. Currently, health-promoting behavioral approaches recognize that overweight in children is associated with eating behaviors. To help the early adolescents have healthy eating behaviors, it is essential to understand factors influencing the eating behaviors for weight control. This study aimed to identify the predictors of eating behaviors for weight control among overweight early adolescents based on the Theory of Planned Behavior (Ajzen, 1985, 1991).

The accessible population was 151 overweight early adolescents aged 10-12 years attending grade 5 to 6 of four Demonstration Elementary Schools in Bangkok Metropolitan. Two self-administered questionnaires were used for data collection, including the Eating Behaviors for Weight Control Questionnaire and the Planned Behavior Scales of Eating Behaviors for Weight Control developed by the researcher. All instruments were reviewed for their validity and

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

reliability. The data were analyzed using descriptive statistics to describe demographic data and studied variables. The causal relationships among variables and model fit were tested with path analyses.

The findings showed that the final model adequately fit with the data and could explain 47.80% of variance in eating behaviors for weight control. Past eating behaviors was found to be the best predictor of eating behaviors for weight control in the total population. Past eating behaviors and perceived behavioral control had a positive direct effect on eating behaviors for weight control ($\beta = 0.59$, $p < .001$; $\beta = 0.15$, $p < .01$, respectively). While intentions to engage in eating behaviors for weight control did not have any effect on eating behaviors for weight control, past eating behaviors and perceived behavioral control of boys had a positive direct effect on eating behaviors for weight control ($\beta = 0.60$, $p < .001$; $\beta = 0.16$, $p < .05$, respectively), and accounted for 47.50% of variance in eating behaviors for weight control. Among girls, past eating behaviors and intentions had a positive direct effect on eating behaviors for weight control ($\beta = 0.64$, $p < .001$; $\beta = 0.35$, $p < .01$, respectively), and accounted for 53.30% of variance in eating behaviors for weight control. Perceived behavioral control, subjective norms, and attitudes had a positive direct effect on intentions ($\beta = 0.50$, $p < .001$; $\beta = 0.31$, $p < .05$; $\beta = 0.28$, $p < .05$, respectively). In addition, perceived behavioral control had an indirect effect on eating behaviors for weight control through intentions ($\beta = 0.18$, $p < .01$).

The results support the Theory of Planned Behavior and provide nurses and other health care providers with information to understand predictors of eating behaviors for weight control in overweight early adolescents. Furthermore, the findings provide a knowledge base for developing interventions to promote early adolescents' healthy eating behaviors, addressing the elements identified in this study as important factors. Replication of this study with a longitudinal approach and refinement of research instruments are recommended.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัว ในเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มีภาวะน้ำหนักเกิน

ผู้เขียน นางสาวเต็มดวง ช้อยหิรัญ

ปริญญา พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ประคิณ	สุจฉายา	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. รัตนาวดี	ชอนตะวัน	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีพรรณ	กันธวัง	กรรมการ

บทคัดย่อ

อุบัติการณ์ของภาวะน้ำหนักเกินในเด็กวัยรุ่นที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ และส่งผลให้เกิดปัญหาที่คุกคามต่อสุขภาพของเด็กในระยะยาว การส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยรุ่นในปัจจุบันประจักษ์ว่าภาวะน้ำหนักเกินมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภค การที่จะช่วยให้เด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มีภาวะน้ำหนักเกินมีพฤติกรรมการบริโภคเพื่อสุขภาพจำเป็นต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัว การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวในเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มีภาวะน้ำหนักเกิน โดยใช้กรอบทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรมของเอจเซน (Ajzen, 1985, 1991)

ประชากรที่ศึกษาเป็นเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มีภาวะน้ำหนักเกินจำนวน 151 ราย อายุระหว่าง 10-12 ปี ที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนสาธิต 4 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัว และแบบวัดพฤติกรรมการวางแผนเกี่ยวกับการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและตัวแปรที่ศึกษาโดยสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของตัวแปรที่ศึกษาและความสอดคล้องของ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

รูปแบบจำลองด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล

ผลการศึกษาพบว่าแบบจำลองรูปแบบสุดท้ายมีความสอดคล้องกับข้อมูล และสามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวได้ร้อยละ 47.80 พฤติกรรมการบริโภคอาหารในอดีตเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวที่ดีที่สุด โดยพฤติกรรมการบริโภคอาหารในอดีตและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีผลโดยตรงทางบวกต่อพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัว ($\beta = 0.59$, $p < .001$; $\beta = 0.15$, $p < .01$ ตามลำดับ) ในขณะที่ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวไม่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัว พฤติกรรมการบริโภคอาหารในอดีตและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของเด็กชายมีผลโดยตรงทางบวกต่อพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัว ($\beta = 0.60$, $p < .001$; $\beta = 0.16$, $p < .05$ ตามลำดับ) และร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวได้ร้อยละ 47.50 ในเด็กหญิงพบว่าพฤติกรรมการบริโภคอาหารในอดีตและความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวมีผลโดยตรงทางบวกต่อพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัว ($\beta = 0.64$, $p < .001$; $\beta = 0.35$, $p < .01$ ตามลำดับ) และร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวได้ร้อยละ 53.30 นอกจากนี้ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม บรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิง และเจตคติ มีผลโดยตรงทางบวกต่อความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัว ($\beta = 0.50$, $p < .001$; $\beta = 0.31$, $p < .05$; $\beta = 0.28$, $p < .05$ ตามลำดับ) โดยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวโดยผ่านความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัว ($\beta = 0.18$, $p < .01$)

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรม และช่วยให้พยาบาลและบุคลากรสุขภาพเข้าใจปัจจัยทำนายพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวในเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มีภาวะน้ำหนักเกิน นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาโปรแกรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวในเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มีภาวะน้ำหนักเกินต่อไป ควรมีการศึกษาซ้ำโดยใช้วิธีการศึกษาติดตามในระยะยาว และปรับแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved